

uniles

novoles

glasilo delovne organizacije

straža pri novem mestu,
leto XXIV

26. novembra 1987
št. 11

Glasilo ureja uredniški odbor: Alfonz Štebih (glavni in odgovorni urednik), Ivan Balog, Marjan Grabnar, Alenka Gorše, Vilma Kastelec, Mladen Majster, Stanka Srdarsic, Darja Horvat, Miha Srebrnjak. Glasilo Delovna organizacija Novoles, lesni kombinat n.sol.o. Novo mesto — Straža. Glasilo izhaja mesečno v nakladi 3.300 izvodov in je po mnenju sekretariata za informacije pri IS SR Slovenije z odločbo št. 421/72 z dne 31. januarja 1987 oproščeno temeljnega prometnega davka. Stavek in prelom v DIC Grafika, tisk v tiskarni Novo mesto.

*Ob prazniku republike,
29. novembru,
čestitamo
vsem našim delavcem!*

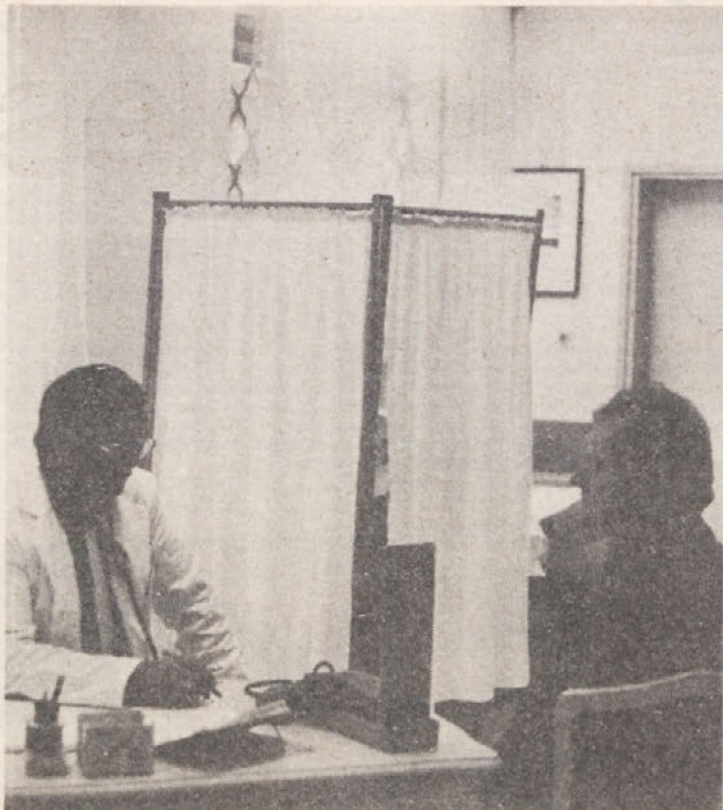
Na tozdu TGD so pridobili nove površine. Odkupili so prostor od kmetijske zadruge, premaknili dovozno cesto do ribogojnice in na ta način, kot vidite pridobili veliko manipulativnega prostora. V ospredju kjer je zelenica je preje stala zanikrna baraka. V ozadju je vidna razpadajoča stavba le-to bodo adaptirali v nove skladiščne površine.

Strokovna ekskurzija delavcev računovodstva, financ in AOP-ja.

Uganite, kako se imenuje to drevo?

Pred nekaj časa smo prenovili našo ambulanto. Prostor nekdanjega laboratorija smo priključili zdravstveni ordinaciji in na ta način povečali njene prostorske zmogljivosti. Ta poseg je bil nujen, saj je bila nekdanja ordinacija daleč premajhna in nefunkcionalna. Z adaptacijo ordinacije smo pridobili sodobno zdravstveno ordinacijo. Menimo da smo s to pridobitvijo vsi zadovoljni. Predvsem pa je zadovoljno medicinsko osebje, ki sedaj opravlja svoje delo v primernejših prostorih. Prav gotovo se bo tudi kvaliteta storitev izboljšala.

Nekdanji laboratorij smo preselili v nove prostore, ki so prav tako večji, svetlejši in daleč bolj funkcionalni.

Na tozdu Žaga skrbno kopičijo zaloge odpadkov, da bo v prihodnjih zimskih mesecih dovolj energije.

Splošni gospodarski tokovi

VPLIV AFERE »AGROKOMERC« NA NAŠE POSLOVANJE

Zaradi nezaupanja v boniteto nekaterih bank naši partnerji ne želijo sprejemati menice z avalom nekaterih bank. Seznam teh bank je obsežen in nas lahko ovira tudi pri prodaji.

Vir: PFS — »Novoles«

KONKURENCA

ZDA beležijo visoko stopnjo rasti pomanjkanja stanovanj (4%). Istočasno ameriško ministrstvo trgovine evidentira in ocenjuje porast uvoza usnjenega pohištva. Povečano popularnost te vrste pohištva so izkoristile sledeče dežele: Skandinavija, Tajvan, J. Koreja.

Vir: TANJUG — Ekos, 11. 09. 1987

IZVOZ »ŠIPADA«

Vrednost izvoza SOZD-a »Šipad« je v obdobju I-VII 1987 84 milijonov dolarjev, kar je 25% več kot v primerjalnem preteklem obdobju. Najznačilnejša kupca »Šipada« sta ZDA in Avstralija.

Vir: Tanjug — bilten (20. 08. 1987)

DIMČE EREBICA — DIER, KUMANOVO

Omenjena tovarna pohištva je v letu 1987 povečala proizvodnjo za 52,4%, prodajo le za 30,2%. Zaloge pohištva so 700 milijonov dolarjev.

Vir: Tanjug — bilten (27. 08. 1987)

SIMPO, VRANJE

»Simp« je v Budimpešti odprl blagovnico, z namenom realizacije 600 tisoč dolarjev v letu 1987 na tem področju. Za leto 1988 se predvideva izvoz v vrednosti 3 milijone dolarjev.

Aktivnost je realizirana skupaj s sistemom madarskih blagovnic »Domus«.

Vir: Tanjug — bilten (27. 08. 1987)

»Simp« bo rekonstruiral svoje obrate za proizvodnjo sodobnega pohištva z uporabo okvirjev. Iz novega obrata bo proizvodnja

od 100.000 grt pohištva v glavnem usmerjena v izvoz.

Vir: Tanjug — bilten (27. 08. 1987)

SEJEM V LAUSANNI — »COMTIOR SUISSE«

V Lausanni, osrednjem mestu švicarskega kantona Vand smo se na sejmu, ki predstavlja celotno švicarsko gospodarstvo in ob enem tudi eno tujo deželo in eno pokrajino v prezentaciji »SLOVENIJA, MOJA DELEŽA« (pokrajina) vključili s programom »Ajda«.

GV komentira, da smo se predstavili več kot solidno (v celotni slovenski ponudbi).

Vir: GV, 25. sept., str. 12

KONKURENCA »SIMPO« — NOVA TOVARNA V BUJANOVCU

Industrija pohištva, tapetništva, blazin in dekorativnih tkanin »Simp« — Vranje je pričela z gradnjo tovarne usnjenih garnitur v Bujanovcu, vredno 3 milijarde din. V tovarni bo proizvedeno 12.000 grt letno. 70% produkcije je namenjene izvozu.

DO »SLOGA« — VLADIČIN HAN

DO je v prvem polletju izvozila za 572 milijonov dinarjev skoraj izključno na konvertibilni trg. V drugem polletju pričakujejo isto dinamiko in skupni letošnji izvoz preko 1 milijarde din. Izvažajo stole, pohištvo za šole in otroške vrtce, furnir in usnjene sedežne garniture.

Vir: Tanjug — EKOS, 01. 10. 1987

RAZNO KLASIČNO POHIŠTVO V ZDA

Po pisanju nekaterih specializiranih časopisov je v ZDA najbolj popularno klasično pohištvo iz masivnega lesa (predvsem v kolonialnem stilu). Odstotek tega pohištva v skupni prodaji ameriške industrije dosega 30%, stilno pohištvo (stil 18. st.) furnirano z mehagonijem, orehom ali češnje

dosega 10%, znaten je tudi del klasičnega pohištva v francoskem in španskem stilu.

ZDA so lani izvozile pohištvo v vrednosti 153 milijonov \$, uvozile pa za 3 milijarde \$. Predvideva se, da bo leta 1990 uvoženo pohištvo pokrivalo 18—20% potreb ameriškega tržišča.

Vir: Privredni vesnik, št. 2515, str. 10

Kooperacija »OPTIMO«

»Novoles« je dne 01. 10. 1987 dobil potrjeno pogodbo o proizvodni kooperaciji.

V okviru le-te bomo uvažali prepotreben repromaterial za lastno produkcijo, kakor tudi gotove

izdelke za kompletacijo naše ponudbe. Izvažali bomo: »Ajdo«, vezane plošče in elemente za proizvodnjo pohištva ter pohištvo.

Vir: SRT

Razstava: »Dobro oblikovanje — temelj naše kakovosti!«

V Informacijsko-dokumentacijskem centru za oblikovanje v Ljubljani (Igriška) je naša DO na pobudo GZ predstavila izdelke pod geslom »Dobro oblikovanje — temelj naše kakovosti«. Predstavljeni so sledeči izdelki oz. programi: »Kolpa-ker«, »Kolpasan«, »Skand«, »Barbara«, Akrilna galanterija, »Strippy« — počivalnik.

Sektor za razvoj trženja

Zabeležka s službenega potovanja v Singapur

Potovanje v Singapur v mesecu oktobru je bilo narejeno z namenom dokončno definirati sodelovanje s firmo EWINS Hardware, kateri smo že predčasno prodali prvi kontejner kuhinjskih korit. V času obiska je bil namreč v Singapur sejem gradbene opreme in opreme za notranje opremljanje, na katerem je firma razstavljala vse tipe naših korit.

Splošni vtisi so naslednji: Firmo EWINS Hardware ocenjujemo za zelo primernega partnerja. Njeno že več kot desetletno sodelovanje z »Lamo« (z njo bodo letos dosegli precej čez 1 milijon \$ prometa) to tudi potrjuje.

Za dosedaj kupljeni kontejner imajo že več trgovcev. Prodali so cca. 40% tega naročila.

Firmi sem prinesel še ustrezne papirje, s katerimi bodo zaprosili pri ministrstvu za dovoljenje, s katerim je potem možno prodajati artikel tudi gradbenim firmam za opremljanje stanovanj.

V Singapuru ima podobno proizvodnjo korit firma »DUPLEX« (bivši »Blanco« agent) sicer pa so od ostalih proizvajalcev prisotni na trgu skoraj vsi. Situacija se je zadnjega pol leta zelo spremenila in tržišče je dejansko nasičeno. Kljub temu ocenjujemo, da so naši izgledi za plasman zadovoljivi.

Čas v Singapuru sem investiral predvsem v dve stvari:

a) izobraževanje personala firme EWINS Hardware o izdelku, materialu in lastnostih,

b) to isto sem en dan delal s predstavniki EWINS pri več trgovcih, ki artikel že prodajajo.

Firmi sem prinesel tudi prospekte, ki so ravno dan prej prišli iz tiska in tudi to je uspehu sejma precej pripomoglo.

Za potrebe tega tržišča je potrebno še naslednje:

1. poslati vsaj še 2.000 prospektov,

2. za nekaj najboljših trgovcev pripraviti deset knjig v angleščini o Jugoslaviji,

3. pripraviti ustrezni material za prodajna mesta,

4. cene — prvotno nudene cene smo dopolnili še s ceno za model COLOMBINE.

Zanimivo in za nas morda tudi koristno je bilo srečanje s predstavnikom firme »PRODIMEX« iz Italije, ki je s firmo EWINS Hardware naredil skupno firmo za trženje v deželah Daljnega Vzhoda in sicer je predmet poslovanja material za potrebe pohištvene industrije, za kuhinje in podobno. Dogovorili smo se, da preko te firme poizkusimo tržiti naša korita tudi v sosednjih okoliških deželah. Trenutno v »Novolesu« čakamo samo še na odgovor iz Nove Zelandije in Avstralije, kjer imamo določene možnosti za direktni nastop. V kolikor tega odgovora v določenem času ne dobimo, potem bi preko firme »PRODIMEX« nudili korita tudi v ti dve deželi, sicer pa v okoliške dežele kot so: Malezija, Hong Kong, Tayland, Taywan in Japonska.

Anton Kotar

XI. tradicionalno jugoslovansko posvetovanje

Društvo inženirjev in tehnikov za zaščito materiala Srbije je v »SAVA« centru v Beogradu organiziralo že XI. posvet z naslovom: Nove tehnologije zaštite materiala s kovinskimi in organskimi prevlekami in obdelava odpadnih produktov le-teh procesov. Pokrovitelji posveta so bili:

— DO BRODOPLAST, DO za proizvodnjo, vgradnjo in vzdrževanje opreme iz plastike in ostalih kislinško odpornih materialov;

— Tovarna motorjev »FAMOS« Hrasnica;

— COLOR, Industrija sintetičnih senol, barv ter lakov — Medvode;

— POBEDA IMO, DO Industrija strojev in opreme, TOZD RAZVOJ — Novi Sad;

— ELIZO, tovarna za predelavo plastičnih mas in kemijskih proizvodov — Beograd;

— Kemična tovarna Podnart; — PLAMA, Industrija za predelavo plastičnih mas — Podgrad;

— SOP Krško, Inženirski biro — Ljubljana;

— »CER«, tovarna termotehničnih naprav — Čačak;

— FADIP, Novi Bečej;

— NOVOLES, TOZD BLP — Novo mesto;

— RIEDEL — Bielefeld; — UPA TECHNOLOGY — New York;

— GÜTLING — Fellbach — Oeffingen;

— GOEMA — Stuttgart;

— DONAU TRADING (Fischer) — Zürich;

— EISENMANN — Böblingen;

— ELCA — FORNACI, Brescia;

— PARTEK — Högens.

Na posvetu je prisostvovalo približno 600 ljudi, ki se ukvarjajo ali s proizvodnjo materialov za površinsko zaščito ali le-te koristijo. Velik poudarek je bil tudi na merilnih instrumentih, ki so namenjeni za merjenje debeline nanosa zaščitnega sredstva. Povedati je potrebno, da obstajajo še izredno kvalitetni merilniki debelin raznih zaščitnih nanosov, vendar so tudi cene le-teh za jugoslovansko industrijo skoraj nedosegljive.

Pomembno je, da se je tudi »Novoles« s svojim TOZD-om Sigmat iz Brestanice udeležil posveta in bil hkrati tudi edini udeleženec posveta, ki je proizvajalec lakirne opreme. Zanimanje za našo opremo je bilo zelo veliko, še posebej potem, ko je ing. Bartolj Jože, ki je vodja investicijske

Pozorno spremljanje predavanja na posvetu

SEMINAR O TRŽENJU

V novembru 1987 smo organizirali seminar o trženju. Vodil ga je ing. Vrtačnik, dolgoletni direktor »Mebla« v času njegovega vzpona. Zadnjih 10 let je tržil v tujini. Ing. Vrtačnik je strokovnjak za trženje na področju pohištva in je na Danskem registriran kot consultant.

Seminar pokriva sledeče teme:

1. Prodajne odločitve
2. Planiranje prodaje
3. Katere informacije potrebujemo
4. Zbiranje tržnih informacij
5. Oblike distribucije
6. Prodajne poti v domovini
7. Prodajne poti v tretjih deželah
8. Prodajne poti na izvoznih tržiščih
9. Lastna prodajna organizacija na izvoznih tržiščih
10. Izbira prodajne poti
11. Komercialna vsebina zastopniške pogodbe
12. Tekoče sodelovanje
13. Sodelovanje v izvozu
14. Izvoz know-how
15. Proizvod
16. Cena
17. Dajanje ponudb
18. Plačila
19. Finansiranje
20. Zavarovanje terjatev
21. Zavarovanje tečajnih razlik
22. Ostala zavarovanja
23. Komuniciranje
24. Osebna aktivnost
25. Udeležba na sejmih in razstavah
26. Reklama
27. Koordinacija in kontrola uporabe sredstev v tekmovanju s konkurenco

Seminar je zelo kvaliteten in nepogrešljiv, če se želimo iz proizvodno orientirane DO transformirati v tržno orientirano.

Ugotavljamo, da je udeležba sicer solidna, vendar osiromašena za ljudi, ki odločajo.

ZAVEDAJMO SE, DA V »NOVOLESU« TRŽIMO PRAV VSI:

- telefonistka, ki zna ali ne zna tujega jezika,
 - snažilka, ko tujca pripeljemo v poslovne prostore,
 - direktor TO, ki ustvari poslovno elastično atmosfero in takoj odpremi naročeno blago (naročila iz junija ne realiziramo novembra — zlasti ne pri sezonskem artiklu),
 - vodja proizvodnje, ki na trg pošlje izdelek, ki ne bo predmet reklamacije,
 - BIP v celoti kot koordinator med trgov in DO.
- Torej, seminar je primeren za izredno veliko število poslušalcev. Torej, 7. decembra se vidimo v učilnici — Razvoj ob 11. uri!

Đurđa Pehnc

Razstavljeni »Sigmat« program v Sava centru na posvetu

— UTVA, DO vozil — Pančevo;

— KRUŠIK, DO Namenska — Valjevo

Tuje tovarne, udeleženke posveta:

— M & T Chemicals — Stuttgart;

prodaje v TOZD Blagovni promet, odpredaval svojo temo z naslovom: »Sistemi za nanošenje antikoroziivnih sredstev, barv in lakov«. Poleg teoretičnega prikaza smo imeli naš program v avli pred predavalnico tudi razstavljen.

Posvetovanje je trajalo dva dni in obiskovalci posveta so bili zadovoljni s programom.

Papež Franc

RAZSTAVA »DOBRO OBLIKOVANJE — TEMELJ NAŠE KAKOVOSTI!«

Od 27. 10. do 03. 11. 87 smo se (v organizaciji z GZS) predstavili javnosti z razstavo sledečih programov:

- »BARBARA« — jedilnica,
- »SKAND« — jedilnica,
- »KOLPA-SAN« — kopalniški program,
- »DELFIN« — naslon za plaže,
- »AJDA« — otroški program,
- Sedežna garnitura iz akrila,
- »STRIPPY« — počivalnik.

Razstavo je obiskalo 287 oseb. Ocene so v glavnem pozitivne, so pa tudi drugačne in sicer:

»Super, enkratna, neponovljiva, osvežujoča, šarmantna, lepa, funkcionalna, skratka naj naj je vaša razstava.«

»Mala osvežitev — le tako naprej!«

»Izredno lepa predstavitev »Novolesovega« dizajnskega teama, seveda z nekaterimi zelo originalnimi markantnimi potezami. V tem pogledu izstopa tov. Adi Bevc s svojo predstavitvijo jedilnice zelo prijetnega videza, nagrado za domiselnost pa bi podelil avtorju ležalne deske »Delfin«. Upam, da bodo cene prav tako pristopne kot ogled te razstave ustvarjalnosti.«

»Res čudno! Le akrilna garnitura »IRENA« mi je bila všeč in pa stol »DELFIN« ter akrilna galanterija »IRENA« (mogoče tudi kopalnica).«

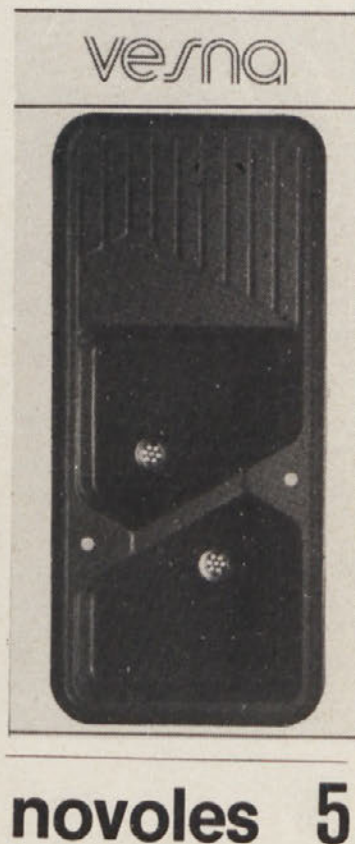
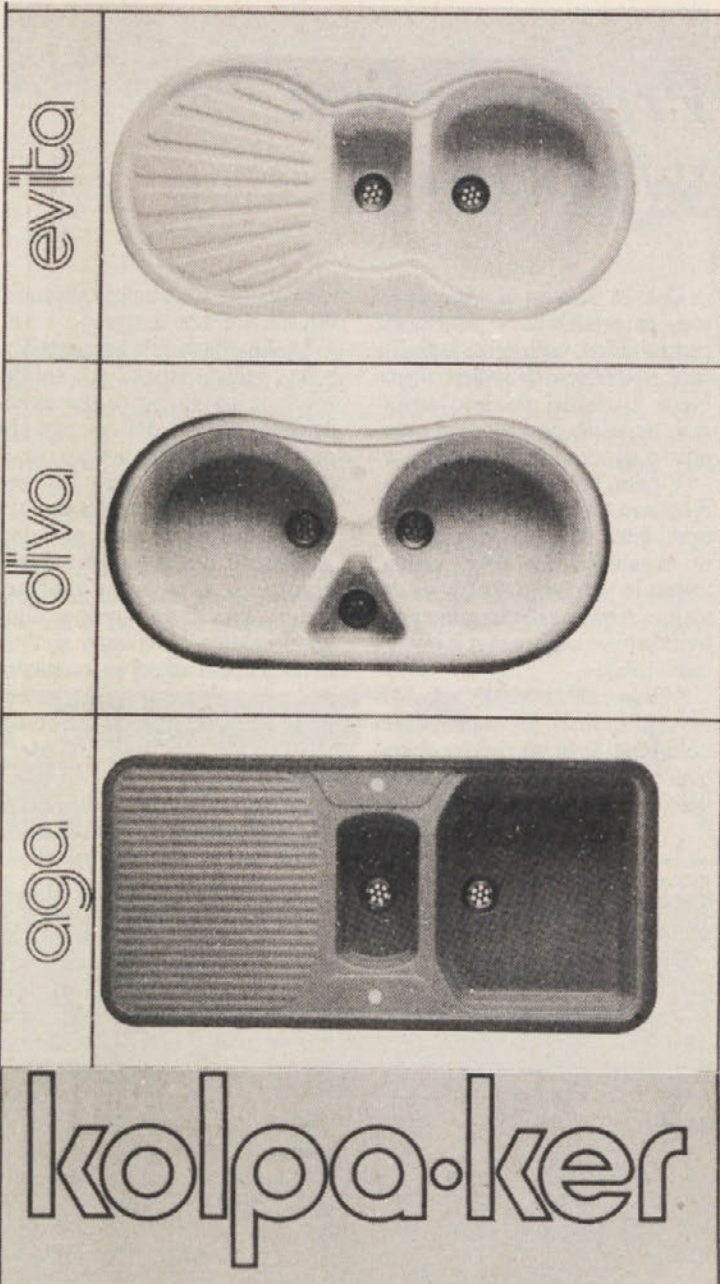
»Razstavljeno pohištvo je zaradi svoje nekonvencionalnosti vredno ogleda.«

»Stol z imenom »STRIPPY« je originalen!«

»Všeč mi je vse, razen pohištva »SKAND« in pa »Kolpa-ker.«

»Cvet balkanske žalosti!«

PEHNEC ĐURĐA

Priprava lesa v Novolesu

Oskrba z lesom in priprava le-tega za predelavo v pohištvene proizvode oz. polizdelke je že dlje časa najvažnejši Novolesov problem, ki zasluži posebno pozornost najvišjih poslovodnih organov in strokovnih delavcev.

V času, kolikor obstoja razvoj 3. sestave, so bila na tem področju opravljena številna investicijska in organizacijska dela, vendar vedno le parcialno, kakor so navadno narekovala trenutne potrebe proizvodnje, nekaj je bilo pa tudi »lobija«.

Menim, da bi veljalo nekoliko osvežiti spomin, saj najbrž v taki obliki tudi še ni bilo nikjer objavljeno, kaj je bilo v zadnjih letih narejenega.

1. Zgrajene so bile sušilne naprave v letni kapaciteti 28 — 30000 m³ decimiranega lesa (naša potreba do 22000 m³ lesa letno) v različnih tehnologijah in kvaliteta sušenja (vakuum, predsušenje, sušenje dec. lesa, možnosti sušenja desk).

2. Rekonstruirane so bile kapacitete za klimatiziranje suhega lesa — enkratna polnitev 1000 m³ dec. lesa.

3. Zgrajene so bile kapacitete za skladiščenje in zračno sušenje decimiranega lesa (kap. 4000 m³).

4. Objekti na Ruperč vrhu so bili rekonstruirani v decimirnico plemenitih listavcev.

5. Zgrajena je bila razkladalno-nakladalna kamionska in železniška rampa.

6. Zgrajeno je bilo kompenzacijsko skladišče lesa (les iz nabeve), ki sicer služi le delno, ker še nimamo bočnega viličarja.

7. Zamenjan je bil glavni drobilec odpadkov.

8. Obnovljena je bila vsa osnovna oprema žage v Straži.

9. Dopolnjena je bila oprema v decimirnici.

10. Več kot podvojene so bile kapacitete lepljenja lesa.

11. Preurejeno je bilo skladišče hlodovine na žagi in vezanih ploščah.

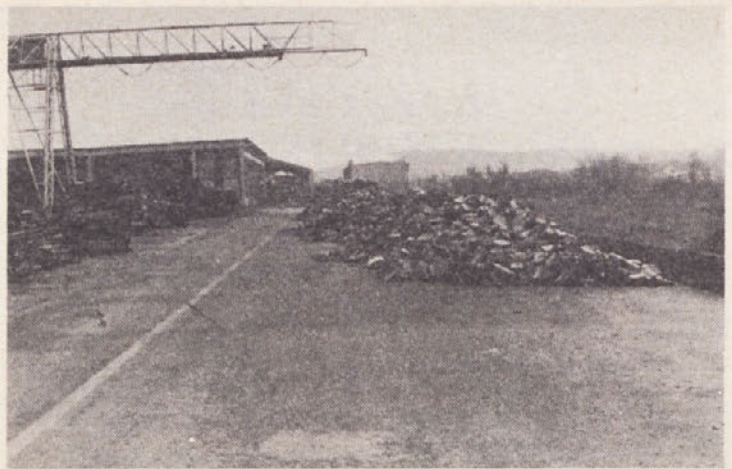
In še številna druga manjša, zato pa nič manj važna dela. Vsa omenjena dela so načrtovali in izvajali delavci razvoja in investicijske službe (ki so sicer tudi razvoj) skupaj s strokovnjaki iz

tozvod, kjer so se naloge izvajale, skratna domače znanje.

Mislím, da ni bila narejena nobena večja napaka v smislu zgrešene investicije, čeprav za sedaj še ne obstoja dokument, ki bi na tem področju natančno opredelil Novolesove cilje. Ta projektna naloga je v tem času v zaključni fazi formiranja, povedati pa je treba, da delo ni enostavno, posebno še za te čase v kakršnih živimo, saj s to nalogo opredelujemo celoten Novolesov srednje in dolgoročni razvoj na lesarskem področju, ob tem, da je treba kolikor mogoče upoštevati obstoječe stanje, oz. prej navedene objekte.

Kadrovski sestav oddelke za razvoj lesarstva do letos, kljub različnim zasedbam, ni bil tak, da bi omogočil formiranje ekipe, ki bi profesionalno delala na tem projektu. S tem še ni rečeno, da prej navedena dela niso bila opravljena profesionalno. Hočem povedati le to, da je zahtevnost naloge tolikšna, da je potrebno timsko delo strokovnjakov, ki imajo nagnjenje do reševanja tovrstne problematike in po možnosti tudi izkušnje.

Tako je sedaj formirana ekipa treh inženirjev (Peperko, Manojlovič, Krvavica), ki že sedaj delajo na teh nalogah v bodoče pa bodo še nekoliko več, predvsem bo delo bolj skupinsko in tudi interdisciplinarno.

Deponija lesnih odpadkov za zimo

V razvoju so že sedaj zastavljene vse aktivnosti, ki naj pripeljejo k povsem drugačnemu obravnavanju našega lesa. Če nekoliko ilustriramo dela, ki so v teku ali pridejo kmalu na vrsto, bi jih nesistematično navedel takole:

1. Praktično bomo izvedli poskus sušenja in decimiranja desk s katerim bomo skušali povsem praktično dokazati optimalne načine sušenja in decimiranja lesa v Novolesu.

2. Odnos do surovine se bo moral bistveno spremeniti tudi pri nabavni politiki, hočemo dokazati, da je sistem povprečne cene zelo škodljiv za Novoles. Naša nabavna politika se bo morala zelo spremeniti.

3. Bistveno je treba spremeniti manipulacijo in sušenja lesa na skladišču žaganega lesa in na Ruperč vrhu, delno bo treba uvesti tudi novo tehnologijo bočnih viličarjev.

4. Nujno je treba spremeniti način dela v decimirnici, preiti iz količin na kvaliteto.

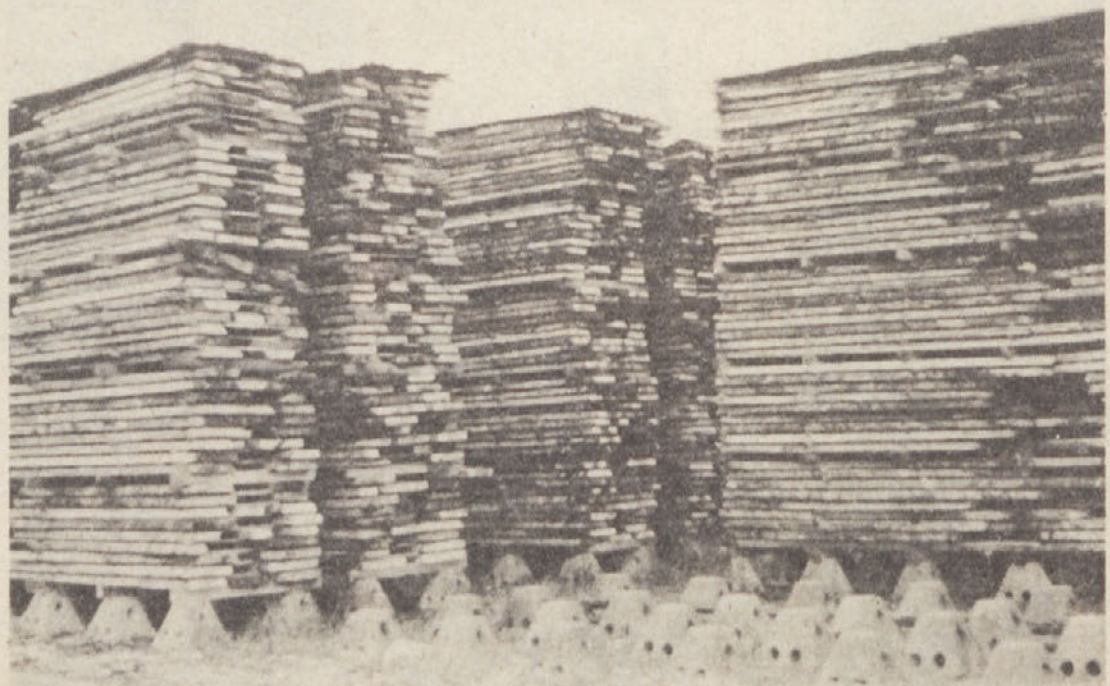
5. Tudi umetnemu sušenju lesa, bomo posvetili posebno pozornost, saj je čas rutinskih sušilničarjev že zdavnaj minil. Organizacijske spremembe v TDP nam gredo na roke, namreč: s sušenjem se bo ukvarjal inž. Mičo Todorovič, ki lahko to dejavnost dvigne na bistveno višjo raven.

6. Lepljenju lesa je treba v Novolesu dati mesto, ki mu gre. Ugotavljamo, da nas tisti, ki so se pri nas učili, že prehitujejo (kar pa ni najvažnejše, najvažnejše je to, da ne izkoriščamo svojih prednosti na tem področju).

7. In še mnoga druga, manjša, vendar ne nepomembna dela, ki so definirana v programu dela.

To je manjši vpogled v problematiko razreševanja oskrbe z lesom, ki je kljub vsemu še vedno glavni problem Novolesa, njegova razrešitev pa ne bo imela le ekonomskih efektov, temveč bo pomenila, da se je Novoles uvrstil med podjetja, kjer je kultura dela že tradicija.

Slavko Medle

Skladišče žaganega lesa čaka na predelavo

Spoznajmo naše tozde

TOZD Lipa

TOZD LIPA se nahaja v Kostanjevici. Njegov nastanek je povezan s tozdom BOR iz Krškega, o katerem smo pisali v prejšnji številki glasila. Trenutno je zaposlenih v tozdu 136 delavcev, kar predstavlja 4,5% vseh zaposlenih v Novolesu. Začetna proizvodnja je bila stavbno pohištvo: vrata, okna, opaži ipd.

V letih 1981—1984 zapade ta proizvodnja v hude težave, naročil in tudi finančnega pokritja ni. Aprila 1984 je spejet sklep, da se preneha s proizvodnjo stavbnega pohištva. Z investicijsko izgradnjo nove hale in ustrezne opreme se proizvodnja preusmeri na izdelavo struženih in kopiranih elementov.

Tako sedaj tvorijo proizvodni program:

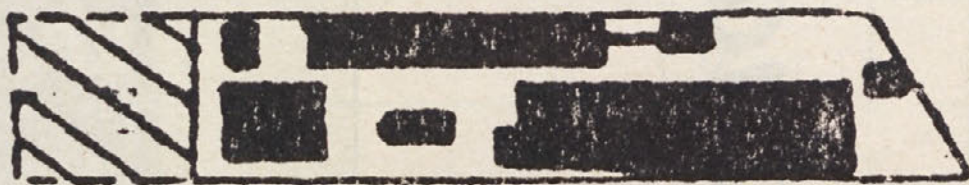
- proizvodnja struženih elementov,
- proizvodnja kopiranih elementov,
- stranska proizvodnja briketov.

V letu 1986 so proizvedli 3.755.800 struženih elementov, za letošnje leto pa jih bodo proiz-

vedli okrog 3.200.000 kosov. V istem obdobju so lani proizvedli 321.320 kopiranih elementov, letos jih bodo okrog 350.000. Nova briketirka je začela s proizvodnjo avgusta 1986.leta. Že lani so proizvedli 850 ton briketov, letos jih bodo okrog 2.200 ton. Povpraševanje je daleč večje. Struženi in kopirani elementi se proizvajajo pretežno (cca 90%) za ostale No-

volesove finalne proizvajalce: TDP, TGD, TSP in TPP, okrog 10% pa jih tudi izvažajo v Veliko Britanijo in Italijo, nekaj pa jih prodajo na domačem trgu izven Novolesa.

Lokacija tozda Lipa, velikost kompleksa 73 a, velikost pokritih površin 31 a.

Samoupravne aktivnosti

Kljub temu, da mesec oktober ni običajen za samoupravne aktivnosti, pa se je po prispelih zapiskih sodeč tudi v mesecu znamenem po prijetnih jesenskih opravilih, vseeno nekaj dogajalo. Zato pa bodimo kar konkretni, s pregledom po TOZD-ih.

TOZD TPI:

V mesecu oktobru je imel delavski svet svojo 8. redno sejo s sledečim dnevnim redom:

— poročilo o izidu referenduma

— gospodarjenje v TOZD in DO

— plan za 4. trimesečje

— SaS o združevanju dela sredstev sklada federacije za financiranje investicijskega programa linije za proizvodnjo polipropilenskih vlaken Resen Makedonija

— SaS o dopolnitvah SaS o združevanju v JUBMES

— imenovanje inventurnih komisij

— soglasje k mnenju komisije za oceno investicije — nadstrešnice

V zvezi s predlagano investicijo so delegati soglašali z mnenjem komisije za oceno investicij in se odločili, da se projekt nadstrešnice spremeni tako, da bi nezaprta nadstrešnica postala s pozidavo stene ob Krki, zaprta proizvodna hala.

Poleg nadstrešnice bi v TOZD-u radi preuredili tudi jedilnico, kuhinjo in pisarne, vendar v SSP ni dovolj sredstev, zato so prisotni sprejeli sklep, da se za cca 3.500.000 din iz SSP nameni sredstva za nabavo opreme za kuhinjo, ki se kasneje lahko montira tudi v preurejene prostore.

TOZD TDP

Z našega največjega tozda zadnje čase veliko poročamo, saj so dogajanja na samoupravnem področju utemeljen razlog.

Delavski svet je 20. 10. 1987 na svoji 12. redni seji razrešil direktorja TOZD ing. Bajt Andreja s 1. 11. 1987 in zadolžil KPO, da predlaga do naslednje seje DS novo vodstvo. Delavski svet pa je novemu v. d. direktorju naložil, da sočasno z nastopom predloži tudi program kratkoročnih in dolgoročnih rešitev za TOZD TDP.

13. redna seja je bila že 29. 10. 1987. Na razširjeni seji z DPO TOZD TDP je bila osrednja točka dnevnega reda imenovanje v.

d. direktorja TOZD TDP. Na predlog v. d. predsednika KPO in v. d. člana KPO za proizvodnjo je delavski svet sprejel sklep s katerim je imenoval tov. Zavišek Andreja, ing. lesarstva za v. d. direktorja TOZD TDP za dobo 6 mesecev. V tem času pa mora kadrovska socialna služba poskrbeti za redno izpeljavo razpisa.

Tov. Zavišek je v nadaljevanju seje predstavil program dela za izvedbo sanacije TOZD TDP in je delavski svet po razpravi sprejel naslednje sklepe.

— DS TOZD TDP imenuje tov. Zavišek Andreja, ing. lesarstva za v. d. direktorja TOZD TDP za dobo 6 mesecev s 1. 11. 1987

— Potrdi se program kratkoročnih in dolgoročnih rešitev za izboljšanje stanja v TOZD TDP, ki jih je pripravil tov. Zavišek

— DS TOZD TDP v. d. direktorja TOZD TDP vsa pooblastila za takojšnje kadrovske preporazporeditve, ki so potrebne za izpeljavo in realizacijo podanega programa

— Formalno pravna izpeljava kadrovskih prerazporeditev mora biti izpeljana preko pristojnih organov v roku 14 dni.

TOZD TVP

Na delavskem svetu TOZD-a TVP z dne 9. 10. 1987 so delegati potrdili:

— spremembo vrednosti enote dela

— predlog nabave montažnega filtra

— komisiji za popis obratnih in osnovnih sredstev

— vstop Novolesa v JUBMES preko SOZD Uniles

— Odobritev plačila šolanja tov. Rotar Jožetu

— povečanje cen izdelkom TOZD TVP

TOZD LIPA

Na 5. redni seji dne 9. 10. 1987 so prisotni razpravljali o:

— planu za IV. kvartal in VED

— izidu referenduma

— imenovanju inventurnih komisij

— samoupravnih sporazumih (združevanje sredstev za federacijo)

— delegiranju delegatov v svet šole Podbočje

— o vlogah za odobritev enoizemskega dela in odobritvi stroškov šolanja.

28. 10. 1987 pa je delavski svet na 6. redni seji še sprejel profesionalni in osebni razvoj delavcev DO Novoles, spremembo lestvice za ugotavljanje delovne učinkovitosti, lestvico za ugotavljanje

normativov v oddelku struženja OPS in briketiranje, sprejel opise del in nalog samostojni izmenovodja v vseh oddelkih, odobril pomoč OŠ Podbočje v obliki materiala, ter finančno pomoč društva invalidov v višini 20.000 din, sprejel sklep o začasnih razporeditvi 8 delavcev iz TOZD Sigmat v TOZD Lipa, potrdili sporazum o določitvi odškodnine tov. Colarič Matiji v višini 2.500.000 din, ter sklenili, da se za potrebe proizvodnje nabavi formatno krožno žago ter 1 kom ELU lestev v znesku 215.000 din.

TOZD SIGMAT

5. izredna seja DS TOZD Sigmat je bila dne 8. 10. 1987, na kateri so bile obravnavane in imenovane inventurne komisije, SaS JUBMS, SaS o investicijskem programu vlaganju v linijo za proizvodnjo polipropilenskih vlaken v DO PRESPA ter s Resen v Makedoniji. SaS o ustanovitvi in združevanju sredstev v samoupravni sklad za pospeševanje razvoja drobnega gospodarstva v SO Krško in predlog sprememb cen za PVO varjene plošče. Poleg omenjenih zadev je delavski svet sprejel sklep o licitaciji osnovnih sredstev, imenovali delegata v SIS za pospeševanje proizvodnje hrane v SO Krško, potrdili vrednotenje delokrogov po zapisniku centralne komisije za OD, odobrili Miler Ivanu študij ob delu ter se glede problematike izobraževanja ob delu dogovorili, da tov. Curhalek do naslednje seje pripravi poročilo o poteku študija ob delu delavcev TOZD-a Sigmat in da morajo do 31. 12. 1987 biti podpisane vse pogodbe študija ob delu.

TOZD TGD

Na Dvoru so delegati delavskega sveta TOZD-a 9. 10. 1987 sprejeli poročilo o poslovanju, plan za IV. kvartal, imenovali inventurne komisije, sprejeli spremembe in dopolnitve SaS o ustanovitvi Jugobanke temeljne banke Ljubljana, potrdili povečanje mesečnih premij za nezgodno zavarovanje, sprejeli poročilo o izidu referenduma, poklonili 10 kom vagon AJDA-MOBILE za otroško prireditve ŽIV-ŽAV v Novem mestu ter sprejeli povečanje vrednotenja zahtevnosti opisa del in nalog glavni kuhar od 1. 4. 1987 dalje.

TOZD TPP

Na 8. redni seji dne 9. 10. 1987 so delegati poslušali poročilo o izvedbi referenduma, potrdili plan IV. kvartal in povečanje VED, sprejeli sklep o odprodaji fotokopirnega stroja APEKO, odobrili prošnjo tov. Prus Ivana za povrnitev stroškov šolanja ob delu na lesni tehnični šoli ter po-

trdili povišanje cen za programe DOHA, MANON in SKAND.

9. redna seja je bila 28. 10. Na tej seji so delegati potrdili periodični obračun 1. 9. 1987, predlagali delegaciji za DS DO da podpre predlagano metodologijo osebnojnega in profesionalnega razvoja delavcev Novolesa, kar pa na žalost ni pristojnost delavskega sveta DO temveč TOZD TPP. Kot je znano je TOZD TPP poslal firmi STANDING MEUBLE 2 kom pohištva (pisalno mizo in kredenco) kot vzorec proti plačilu vrednosti FF 3.136.—, ki bi služili predstavitvi na sejmju pohištva v Parizu, testiranje tržišča in morebitnim definitivnim naročilom. Ker pa so bili vzorci slabe kvalitete, jih kupec ni hotel sprejeti in zavrača plačilo, zato je moral delavski svet potrditi odpis sredstev v omenjeni vrednosti. Glede na slabosti, ki so na področju kvalitete dogajajo v Novolesu je vsak komentar odveč.

Glede dopisa skupnih služb SIS družbenih dejavnosti v zvezi z združevanjem sredstev za investicije je delavski svet sprejel naslednji sklep:

Samoupravni sporazum o združevanju sredstev za investicije za obdobje 86—90 se ne sprejme v obliki kot je predlagan. Vsekakor pa se sprejme sledeči program investicij:

SKUPNOST OTROŠKEGA VARSTVA — dve igralnici in pripadajoči prostor v osnovnih šolah Vavta vas, Mirna peč, Skocjan in Šmarjeta

— izgradnja vrtca v Novem mestu

OBČINSKA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST — razširitev osnovne šole Bršljin (6 učilnic)

OBČINSKA ZDRAVSTVENA SKUPNOST — novogradnja lekarne v Novem mestu

— izgradnja polikliničnega traktu v Splošni bolnišnici Novo mesto

— V kolikor bodo za vsako investicijo pripravljene posebni sporazumi za združevanje sredstev. Proti skupnemu programu investicij smo zaradi tega, ker se zavedamo, da v težki ekonomski situaciji ne moremo graditi karkoli, temveč le tisto kar delovni ljudje najbolj potrebujemo.

In pod 6. točko dnevnega reda so delegati prošnji DPD SVOBODA Straža v namen srečelova odobrili R 4512-11. Prošnji društva prijateljev mladine Šentjanž pa niso ugodili.

TOZD BLP

V komerciali kakor sodi rečeno za TOZD BLP je delavski svet zasedal 29. 10. 1987 in razrešil tov. Žnidaršič Andreja in tov. Purerber Franca z dela in nalog, ki sta jih opravljala zaradi sporazuma prekinitve delovnega razmerja v tozdB LP. V ta namen je moral delavski svet nadomestiti vrzel na

delokrogu direktorja sektorja za prodajo na DT in namesto tov. Znidaršiča imenoval tov. Gorjup Toma, ter za dela in naloge direktorja sektorja za razvoj trženja pa je DS imenoval tov. Pehnec Đurdo.

V nadaljevanju so delegati delavskega sveta potrdili periodični obračun in plan ter poslušali poročilo o izidu referenduma. Nadalje so bile potrjene pogodbe o delu hostes na sejmih, spremembe razdelilnika sredstev in opreme za osebno varstvo pri delu za TOZD BLP in CSM, podaljšanje finančnega kredita v višini FF 555.882 podjetju SLOVENIABOIS za dobo enega leta, dopolnjen organigram TOZD BLP, potrjen predlog metodologije profesionalnega in osebnostnega razvoja delavcev v DO, potrdili opravljene nadeure ter zaradi prenehanja delovnega razmerja ter Dular Zdeneta in prenehanje članstva v delavskem svetu TOZD-a so delegati predlagali IO OOS TOZD, da iz delovne sredine nabavi sektor predloga za člana DS TOZD BLP drugega delegata.

TOZD TSP

Med tiste delavske svete, ki so imeli v mesecu oktobru kar dve seji spada tudi DS TOZD TSP.

9. 10. 1987 je bila 8. redna seja na kateri so bili obravnavani Plan za 4 trimesečje, imenovanje inventurne komisije, poročilo o izidu referenduma ter podeljene štipendije.

Na 9. redni seji z dne 28. 10. 1987 pa je bil obravnavan periodični obračun 1. 9. 87, profesionalni in osebni razvoj delavcev DO Novoles, imenovanje v. d. predsednika in članov KPO, najetje blagovnega kredita ter poročilo o sodelovanju z Jugobanko (menična afera).

TOZD TAP

8. 10. 1987 je imel DS tozd TAP izredno sejo na kateri so delegati obravnavali plan, imenovali inventurne komisije ter poslušali poročilo komisije o izidu referenduma.

V zvezi s poročilom o gospodarjenju, ki ga je podal tov. Pungartnik pa so delegati sprejeli naslednji sklep: Ponovno zahtevamo, da se prouči metodologija in oblikuje politika obračunavanja interne devizne kompenzacije tako, da bo TOZD-u zagotovljena povprečna akumulacija branže v kateri delajo.

TOZD ŽAGA

Na 8. redni seji z dne 9. 10. 1987 so delegati obravnavali oceno gospodarjenja, rezultate referenduma, imenovali inventurne komisije, sprejeli uvedbo avtokontrole v obratu Ruperč vrh zaradi zaostajanja kvalitete oprav-

ljenega dela za Žago v Straži, sprejeli spremembo SaS o spremembah in dopolnitvah SaS o združevanju v JUBMES, potrdili povišanje cen ter odobrili tov. Gačnik Leonu študij ob delu na 5. stopnji lesarstva. Društvu »ROM« pa delavski svet ni odobril lesne odpadke ker se le-ti od 2. 10. dalje deponirajo na deponijo lesnih odpadkov. Na 9. redni seji z dne 26. 10. 1987 so delegati poslušali in obravnavali poročilo periodičnega obračuna, izhodišča plana za leto 1988, imenovanje v. d. predsednika KPO in v. d. članov KPO, najetje blagovnega kredita, informacijo o sodelovanju z Jugobanko, spremenili sestavo inventurne komisije ter sprejeli SaS o ustanovitvi JUBMES.

V zvezi z obravnavanimi je delavski svet odobril tov. Ponikvar Dragu povrnitev stroškov prevoza na delo na relaciji Dobruška vas — Novo mesto, ter OO ZSMS Rumanja vas odobrili 1. traktorsko prikolico lesnih odpadkov.

TOZD TES

Kup vesti smo dobili tudi iz TOZD TES saj je njihov delavski svet kar dvakrat zelo plodno sestankoval.

7. 10. 1987 so na 8. redni seji delegati poslušali in potrdili poročilo o izidu referenduma, mesečni obračun za avgust 1987, plan za IV. kvartal 1987, poročilo komisije za osebne dohodke ter sprejeli spremembo vrednotenja na delokrogu samostojni vzdrževalec žerjavov. Poleg imenovanja inventurnih komisij je delavski svet obravnaval poročilo o delu v TOZD TDP in v zvezi s tem sprejeli sklep, da tisti ki dela še niso opravili bodo namreč obveznost opravili v mesecu oktobru.

V zvezi s pritožbo tov. Zupančič Adolfa o razporeditvi na delokrog brigadir komunale skupine je delavski svet po obravnavi sprejel sklep, da se tov. Zupančič Adolfa ponovno pošlje na oceno delazmožnosti Medicini dela v Novem mestu, preko naše zdravstvene službe, ter da bo po končnem postopku o razporeditvi ponovno sklepala komisija za delovna razmerja.

Nadalje so delegati sprejeli sklep o javnem razpisu za dela in naloge direktorja TOZD ter sklep o odprodaji 77.126,40 kg olja Valvoline X-18 MD W-90, ker je za redno vzdrževanje prevelika količina, kar pa je tudi eden od prispevkov k zmanjševanju zalog.

Na 8. redni seji so delegati sprejeli primere v katerih se lahko izplačajo nadeure delavcem s posebnimi pooblastili. 9. redna seja je bila 29. 10. 1987 in na kateri so delegati obravnavali periodični obračun 1—9/87, profesionalni in osebni razvoj delavcev DO No-

voles, gradivo za DS DO, cenik transportnih storitev ter tov. Zupančič Tanje zaradi pomanjkanja delavcev odobrili izplačilo 19 nadur.

Zaradi večkratne neudeležbe na seji DS TOZD TES delegata

iz elektro oddelka je bila na delavskem svetu podana pobuda na delovno skupino elektro oddelka. Omenjena pobuda je vzgleden primer kako, bi tudi na ostalih samoupravnih organih naše DO poskrbeli za boljšo prisotnost.

Kadrovske vesti za mesec oktober 1987

TOZD TVP: odšli: Mavsar Mihaela (upokojitev)

TOZD ŽAGA: prišli: Gačnik Leon (iz JLA)

odšli: Aščič Pero (disciplinska izključitev), Davidovič Franjo (v JLA), Aščič Stipan (konec dela za določen čas), Jakubovič Marta (sporazum)

TOZD TPI: prišli: Hudorovac Lado

TOZD BOR: prišli: Radanović Darja
odšli: Kerin Rozika (sporazum)

SIGMAT: prišli: Nečemer Janez, Bračun Roman, Planinc Mirko
odšli: Barbič Srečko (sporazum)

TOZD IGK: prišli: Koprivc Robert, Gole Anton
odšli: Kresal Marjan (izjava delavca)

TOZD TDP: odšli: Krakow Marija (upokojitev), Kralj Andreja (sporazum), Ueman Anica (sporazum), Smrekar Milka (v DSSS), Brezovar Alojz (v DSSS)

TOZD TSP: prišli: Potočar Jože

TOZD TPP: prišli: Bobnar Dragica (iz BLP), Milošević Veljko (iz JLA)
odšli: Novaković Radoslava (sporazum), Umek Janez (v DSSS) Petrič Tešo (upokojitev)

TOZD LIPA: odšli: Medle Janez (v JLA)

TOZD TAP: prišli: Grganović Jakov

odšli: Pust Sandi (sporazum)

TOZD TKO: prišli: Badovinar Janko, Bahorič Nikola
odšli: Kokalovič Marko (sporazum), Gornik Milan (izjava de-

lavca), Malič Nikola (izjava delavca)

TOZD TES: prišli: Ponjavič Franjo, Pratljačić Slavko
odšli: Koncilja Franc (upokojitev), Lemovec Milan (v BLP)

TOZD TGD: odšli: Vidmar Leopold (sporazum)

TOZD BLP: prišli: Lemovec Milan (iz TES)

odšli: Dular Zdenko (sporazum), Bobnar Dragica (v TPP), Kužat Mileva (v DSSS)

DSSS: prišli: Brezovar Alojz (iz TDP), Smrekar Milka (iz TDP), Kužat Mileva (iz BLP), Umek Janez (iz TPP)

ŠTEVILO ZAPOSLENIH DELAVCEV PO TOZD na dan 31. 10. 1987

TOZD	M	Ž	SKUPAJ
TVP	122	147	269
ŽAGA	186	34	220
TPI	75	23	98
BOR	83	50	133
SIGMAT	125	40	165
IGK	60	37	97
TDP	209	219	428
TSP	169	157	326
TPP	110	57	167
LIPA	100	35	135
TAP	71	62	133
TKO	126	66	192
TES	122	32	154
TGD	61	63	124
BLP	92	42	134
DSSS	124	112	236
	1835	1176	3011

Otvoritev osnovne šole v Vavti vasi

Domovina

Domovina je mati, ki nas varuje.
Domovina je sonce, ki nas greje.
Domovina je svoboda, v kateri živimo.

Domovina je naš dom z lepoto prepojen.
Domovina — iz šestih rož v en šopek zlita:
Domovina maršala Tita.

Katja Bradač, 8. b

Ljubim te, domovina

Ljubim te, domovina moja,
ljubim te noč in dan,
a v srcu mojem je lepota tvoja,
ker si lepa ko studenec bister in hladan!

Šest plamenic srce ti greje.
Tvoje lepote te krase,
prelepa si, ko veter veje,
močno tvoje je srce.

Težke čase si prestala,
ko te sovražni čevelj gazil je,
složna si, ker se nisi vdala
in sedaj svobodna si za vse.

Miro Tomšič, 8. b

Na tem prostoru stoji nova šola

prostornejšo. Imela bo večje prostore, jedilnico, razne razrede za krožke in pouk, kabinete, vse to, kar v tej nismo imeli in ne videli. V nas je veselje in radost. Vendar komaj čakamo, da prestopimo prag te šole, se usedemo za nove klopi, pišemo po drugih tablah. Na veliko srečo se bo to kmalu zgodilo, saj bomo imeli otvoritev že ta mesec in naša dolgo pričakovana šola bo dobila tudi ime, tako, kot ga imajo druge šole. Tako se bomo kmalu poslovili od te stare terezijanske šole, seveda pa tudi kaj kmalu od nove.

Novi šoli vsi želimo, da bi bilo v njej več veselja in radosti. »Nova šola, dober dan, odpri nam vrata«!

Maja Rački, 8. a

Nova šola

Nova šola že tam stoji,
vsi učenci imajo vanjo uprte oči,
stara šola pa se joče,
ker je nobeden od učencev več noče.

V novi šoli lepe bodo mize in klopi,
česar se veselimo učenci vsi.
V stari pa ne bo ničesar več,
ker vrgli bodo vse v peč.

Veselo v novo šolo bomo zakorakali,
stari šoli v slovo pomahali,
ter veselo, pridno se učili,
da učencem vsem petke bi delili.

V novi šoli srečni bomo vsi
in čakali še več lepih dni.
Zato pridno se učimo,
da starše razveselimo.

Natalija Bobnar, 6. a

Nova šola, naše veselje

Če pogledamo skozi okno, opazimo na nekdanjem prostoru za igrišče neko stavbo, že dograjeno, a še nobenega glasu ne da iz sebe. To je naša dolgo pričakovana šola, za katero so nam govorili že v prvem razredu. Vsi zelo čakamo, da se bomo iz nje učili in jo gledali od znotraj.

V nas je bila dolga leta skrita ena sama želja, za katero nismo vedeli, kdaj se bo uresničila. A vendar sedaj, ko zapuščamo osnovno šolo, gradijo novo, lepšo, novejšo in

12 novoles

20. november 1987 je dan, ki bo zapisan v naših srcih.

Rak maternice

Riše in piše: Ivan Balog

Zdaleč najpogostejše bohotenje maternice je mišična bula. Pogubne brazgotine večinoma izvirajo iz maternične sluznice. Med rakavimi bulami maternice je z okrog 70% najpogostejši rak materničnega vratu. Na drugem mestu je z 20% rak maternične glavnine. Pravi pomen teh podatkov nam vse pove šele ob ugotovitvi, da rak na ženskih spolnih organih zavzema četrtno vseh rakastih obolenj pri ženski. Od vseh žensk, starih nad 20 let, zboli 1,5% za rakom maternične glavnine, v nasprotju z rakom materničnega vratu, ki bistveno drugače poteka in ki ga je največ v starosti od 25 — 50 leta, napade rak maternične glavnine predvsem starejše, 60 — 80 let stare ženske. Več kot 80% žensk ima tedaj leta mene že za seboj. Nadvse pomembno je zgodnje odkrivanje rakastih bul, predvsem odloča to o uspehu zdravljenja. Prvo najpogostejše in velikokrat edino znamenje raka maternične glavnine so krvavitve.

Pri 20% zbolelih žensk, ki imajo še perilo, se poleg rednih krvavitev pojavijo neredne vmesne krvitve. Če se bula ognuji pride tudi do pojava izcedka.

Zgodnje spoznavanje raka omogoča že v zgodnjem stadiju histološka preiskava maternice. V ta namen služi ginekološka ordinacija. Za otvoritev preventivne ginekološke ordinacije imamo v Novolesu vse pogoje. Nabavljeno imamo kompletno aparaturu, ki so jo nabavile delavke iz TOZD TVP. Res škoda bi bilo, če bi ta oprema ostala neizkoriščena in neuporabljena propadala! V Zdravstvenem centru je tudi dovolj medicinskega kadra, ki je pripravljen sodelovati. Ginekološka ordinacija, ki jo nameravamo odpreti v Novolesu naj bi delovala predvsem na področju zgodnjega odkrivanja ginekološkega raka in na področju kontracepcije oz. zaščite.

Ali veste, da

je prišlo na nekem tozdu do inovacije, ki je sicer nadvse koristna, vendar za nežni (lepši) spol precej nevarna. Gre za sledeče. Neimenuvani tehnolog v neimenuvanem tozdu je najbrž pod vplivom »sijajne inovatorske stimulacije«, ki velja v Novolesu, še bolj pa verjetno iz čisto praktičnih potreb izboljšal načine prečiščevanja lakov za potrebe površinske obdelave. Po le njemu znanem receptu je ugotovil, da je pri prečiščevanju laka namesto bakrene mrežice veliko bolj primerna ženska nogavica. Vse lepo in prav, ali smola, kje dobiti ženske nogavice? V trgovini so predrage! Ostane torej na-

silni ali pa nenasilni poseg v ženske vrste v tozdu!!! Torej ženske pazite, tudi inovacije lahko povzročijo nevarne posledice!!!

ZAHVALA

Ob smrti našega ata Antona Kužnika se iskreno zahvaljujemo OOZS TDP za podarjeni venec in sodelavcem za izrečena sožalja ter denarno pomoč.

Hčerka Jožica
Sinovi Albin, Jernej in Andrej

ZAHVALA

Ob boleči izgubi najine mame Marije Kramaršič se iskreno zahvaljujemo sodelavcem in sindikatu TOZD ŽAGA Soteska in TOZD TVP za podarjena venca, denarno pomoč in za izrečeno sožalje. Iskrena hvala!

sin Janez in
hčerka Marina

ZAHVALA

Ob smrti mojega očeta Jožeta NOVINE se iskreno zahvaljujem OOZS TOZD TVP za denarno pomoč. Posebna zahvala sodelavcem za podarjeni venec, denarno pomoč in izrečena sožalja.

Hčerka
Jožica Bevc

Novosti iz področja rezil¹ za obdelavo lesa in lesnih tvoriv

.rc.
razvojni center

SYNDITE — polikristalinska diamantna rezila PDK
CNC — od izdelave rezila do profilirane letve

Morda bo določenemu strokovnemu krogu bralcev tematika diamantnih rezil in sistema hidro vpenjalnih rezil poznana, prepričan pa sem, da širši krog bralcev teh pojmov ne pozna. Z občasnimi prispevki iz področja novosti obdelave lesa v svetu želimo tokrat nekaj besed posvetiti rezilnemu orodju. Vedeti namreč moramo, da je dobro orodje za kvaliteto in kvantiteto **enako pomembno** kot dober stroj, kar pa v večini primerov močno zanemarjamo. Spomnimo se, da smo predvsem v letih 85/86 uvozili precej modernih strojev in pri tem pozabili, da nam najmodernejši stroj ne pomeni nič ali pa prav malo (z ozirom na kvaliteto seveda), če nanj vpenjamo slaba, necentrirana, netočna, slabo nastrežna, kratka neustrezna orodja. V nadaljevanju bom najprej predstavil diamantna rezila (PDK) ter nato sistem izdelave, centriranja, vpenjanja in uporabe orodij za izdelavo profilnih letev. Določeni specifični proizvajalci strojev probleme orodij na svojih strojih dobro poznajo, zato razvijajo lasten celovit sistem stroj/orodje, kar zagotavlja vrhunsko kvaliteto, skrajšanje časa (orodje — izdelek) na minimum, možnost hitre preureditve stroja za drugo delo in optimalno kapaciteto.

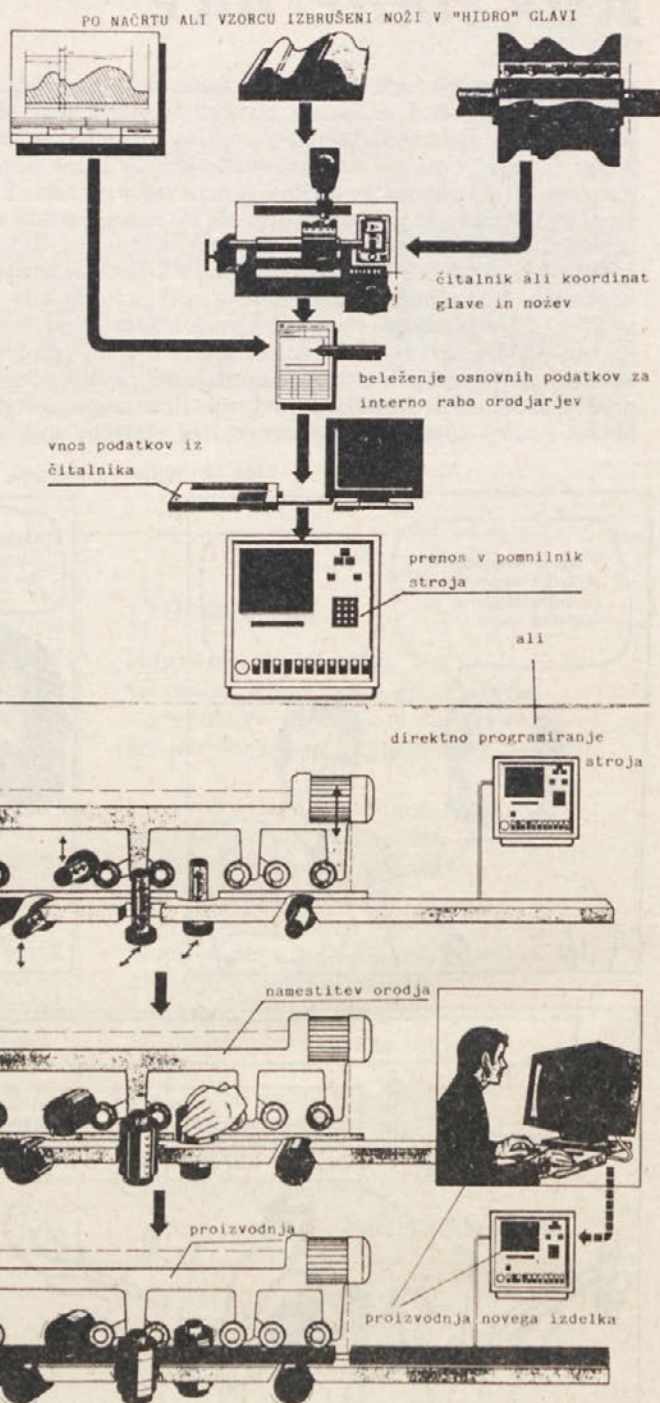
Iz vsakdanjega življenja vemo, da je diamant najtrši material v naravi. Značilnosti diamanta so torej trdota, lepota in visoka cena, kar pa je premalo za širšo upora-

bo v tehniki. Predvsem zaradi krhkosti se je zato naravni diamant več uporabljal na uhanih, prstanih in obeskih bogatih žena ali kvečjemu v rokah steklarja, ki je z njim rezal steklo. Človek je dolga leta poizkušal umetno ponarediti trdoto diamanta in jo oplemeniti še s trdnostjo. To je šele leta 1957 uspelo ameriškim raziskovalcem in tako so prvič tega leta ponudili trgu tako imen. MAN-MADE DIAMANT v obliki drobnih zrn, kot nadomestilo za prava diamantna zrna vezana v umetno smolo, kar se je uporabljalo kot brusna plošča šele 16 let pozneje. Leta 1973 je uspelo ta sintetična diamantna zrna homogeno stisniti v takimenovani polikristalinski diamant, v kompaktno obliko različnih velikosti.

Za razliko od izredno trdih WIDIA ali kratko HM (HART-METALL — trdi metal) ploščic, katerih iznajdba sega v leto 1926 v nemški koncern KRUPP ima PKD tri dodatne pozitivne lastnosti in sicer: mnogo večjo trdoto, večjo trdnost (žilavost) in mnogo večjo odpornost na obrabo (abrazijo). Primerjava je najbolj nazorna s številkami:

Trdota (po KNOOPU)	HM 1500
	PKD 7000
Abrazija	HM 2
	PKD 250

To pomeni, da je PKD 4.5 krat trši in 125 krat odpornejši na obrabo. Iz omenjenih razlogov se

Sl. 2. POSTOPEK IZDELAVE NOŽEV, PROGRAMIRANJE IN NASTAVITVE STROJA

jajo praktično vse standardne oblike rezil kot so krožne žage, mizna, nadmizna rezkala in kombinacije, kar je razvidno iz sl. 1. In kakšne so prednosti orodij iz PKD v primerjavi z HM? Predvsem vzdržljivost. Različni strokovni članki govorijo o prihrankih med 25 do 90%, odvisno od tega, kakšno tvorivo obdelujemo in kolikokrat moramo medtem menjati oz. ostriti HM ali drugo orodje. Zgovorne pa so primerjave o obdelanih tekočih metrih s PKD nasproti HM:

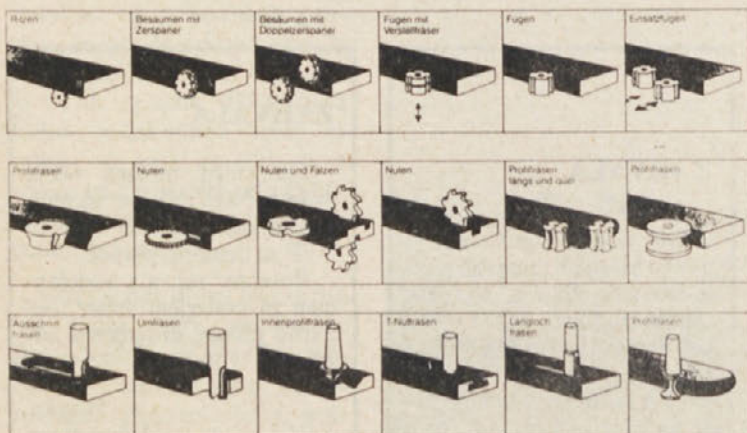
1. primer: Krožna žaga z drobilcem — obdelava iverice	
PK obdela	416.000 t.m
HM	1.600 t.m
2. primer: profilni nož — obdelava iverice	
PKD	581.000 t.m
HM	5.000 t.m

3. primer: profilni rezkar — obdelava iverice

PKD	1.000.000 t.m
HM	8.000 t.m

Ti trije primeri nazorno kažejo prednosti PKD orodja pred HM, vendar pri tem ne smemo prezreti dejstva, da je tudi nabavna vrednost PKD mnogo višja od HM. V prid PKD pa je potrebno dodati še to, da je zaradi visoke vzdržljivosti orodje vpeto v stroj tudi po mesec dni in več, kar v smislu prihrankov pomeni še več, saj zmanjšuje čase zastojev zaradi ostrenja.

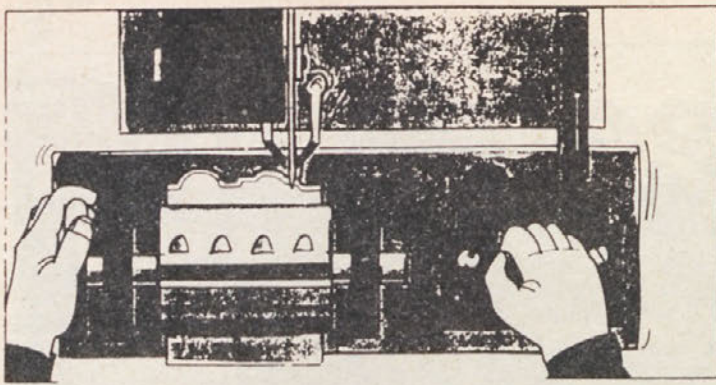
Žal ima za nas, ki živimo izza meja ravzite Evrope kljub deklariranim odprtim mejam še eno slabost. Brušenje in vzdrževanje vrši trenutno le proizvajalec. Vsi

Sl. 1. MOŽNOSTI UPORABE PKD REZILNEGA ORODJA

je PKD močno uveljavil pri obdelavi kovin. Orodja za obdelavo lesa in lesnih tvoriv iz PKD prvič zasledimo na sejmu LIGNA v Hannoveru leta 1979. Danes obsta-

14 novoles

Sl. 3. PROFILIRANJE NOŽEV V GLAVI

opisani prihranki in prednosti zbledijo ob misli na birokratske postopke carine ob vsakokratnem izvozu/uvozu na brušenje.

Druga novost so »hidro« vpenjalne glave (kar sicer v Novolesu že imamo) vendar je njihova uporaba izpopolnjena v sistem CNC od izdelave nožev do nastavitve stroja. Cilj sistema je.

— doseči maksimalno točnost rezil po obodu

— določiti in v računalniku shraniti položaj nožev v glavi in glavo od prislona

— računalniško (CNC) preverjati stroj iz ene v drugo operacijo in s tem zagotoviti maksimalno možno kvaliteto skobljane površine in zmanjšati čase nastavitve stroja na minimum (sl. 2).

Poznano je, da nam kvaliteto površine poleg ustrezne nastavitve nožev zagotavlja še radialna točnost rezil po krogu. Iz prakse namreč vemo, da nam cikloide oz. korak nožev povzročajo ravno neizravnani noži. Zato so strokovnjaki firme WEINIG iz ZRN

kot pravi razvili sistem hidro orodja in stroja za profiliranje oz. brušenje nožev direktno v »hidro« skobeljni glavi, kar dosežemo s tremi posegi:

— z brušenjem vseh nožev direktno v »hidro« skobeljni glavi

— z vpetjem glave v stroj po sistemu hidro

— s ponovnim izravnavanjem »jointanjem« rezil direktno v skobeljnem stroju (sl. 3.—4, -5)

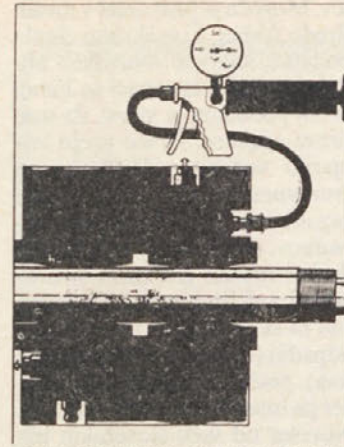
S takim postopkom dosežemo maksimalno možno točnost rezil na obodu in s tem temu primerno kvaliteto površine do največ 0,003 mm globokih cikloid pri koraku 1 mm (pomik), kar pa s prostim očesom sploh ni več vidno (sl. 6).

Za stavbno pohišstvo ali za manj vidne dele pohišstva je taka površina že primerna za lakiranje.

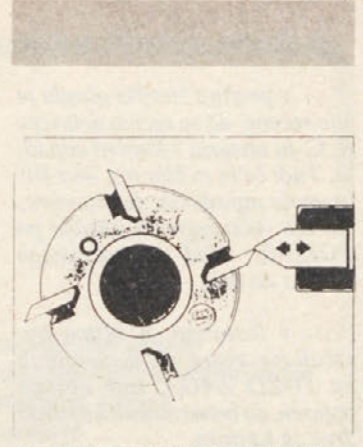
Opisani sistem kot celota (od sl. 2 — sl. 6) nam zagotavlja:

— izdelavo kateregakoli profila od načrta (ali vzorca) do izdelka v manj kot osmih urah) na rezkar čakamo v najboljšem primeru 3 mesece)

— rezkalne glave so vedno

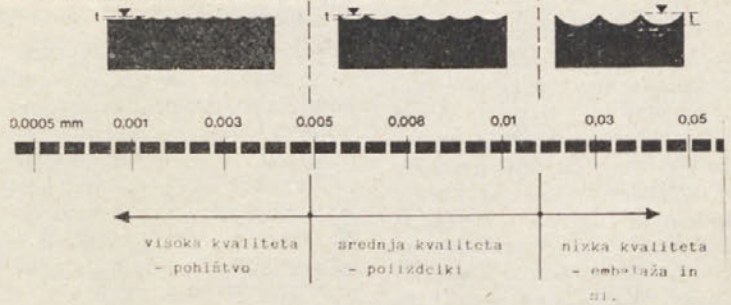

Sl. 4. HIDRO-VPENJALNI SISTEM BREZ ZRAČNOSTI

Sl. 5. ROTIRAJOČE IZRAVNAVANJE NOŽEV V GLAVI - JOINTANJE

Sl. 6. KVALITETE POVRŠIN PO SKOBLJANJU

iste, menjamo le nože (pri rezkarju po izbiri zavrzemo celotno maso nosilnega telesa rezil)

— nastavitve stroja na drug profil traja le toliko, kolikor traja zamenjava glav

— največjo možno točnost in dimenzijsko natančnost

— najvišjo možno kvaliteto površine

— nobenega izmeta zaradi poizkusnih kosov

— v pomnilniku hranimo do 100 profilov

Opozoriti pa je potrebno, da močno profilirane tovrstne glave

niso primerne za ročni pomik (nimajo omejevalca odvzema).

Opisani sistem bi bil koristen tudi v Novoles-u. Žal moram pri tem ugotoviti, da so naši današnji ostrilci zadovoljni že z 0,5 m/mm »netočnosti« (če sploh kdaj kaj izmerijo), torej o mikronih še ne moremo govoriti. Ravnotako si ne predstavljam računalnika v naših brusilnicah. Torej moramo pred tem postoriti še marsikaj od interne klasifikacije, organizacije nabave, do prevzgoje miselnosti o orodju.

M. P.

Piše in riše I. Balog

Nekaj pikrih

— v prejšnji številki glasila je bilo rečeno, da se večina delavcev R. C.-ja ukvarja z lesnimi odpadki. Tudi če bi to bilo res, ima RC premalo zaposlenih, da bi pospravili vso -nesnago«, ki nastaja po TOZD-ih vsled nestrokovnega odnosa do dela.

— v Novolesu so očitno povečali izkoristek pri decimiranju na TOZD ŽAGA, zato obstaja bojazen, da bomo morali kupovati drva za kurjavo.

ALI VESTE...

Ko sem prebiral vrstice rubrike »Ali veste, da...«, sem bil presečen, ko sem zvedel, da se delavci razvoja v velikem številu ukvarjajo z lesnimi odpadki. Kljub temu, da zelo natančno vem, kakšne zadolžitve imamo posamezni delavci oddelka za razvoj lesarstva - saj za te menda gre, če obravnavamo lesne odpadke, nikakor nisem mogel najti nobenega, ki bi imel tako zadolži-

tev. Mogoče je pisec imel v mislih Bredo Avbar, ki je skrbno zbrala podatke, kako se »Novoles« obnaša ekološko in resnici na ljubo, iz teh podatkov je videti, da smo prave »packe«, ki vso svojo svinjarijo vozimo v Hruševac na črno smetišče, ker se nam ne ljubi organizirati vsaj sortiranja odpadkov, če ne že kaj več. Res je, da je trenutno glavna zadolžitev oddelka »Priprava lesa v Novolesu« in če je to delo ukvarjanje z odpadki (in ne npr. z izkoristkom lesa), potem bo trditev točna. Sicer pa imamo zbrane podatke, da Novoles od vseh slovenskih lesnih podjetij dosega najnižje izkoristke lesa, torej proizvaja največ odpadkov — smo skratka tovarna odpadkov.

Vabim pisca omenjenih vrstic, da se oglasi v razvoju, kjer mi bomo lahko razložili naše delo, obenem pa še ovire, ki nam preprečujejo, da bi bili bolj uspešni tudi pri tem, da bi zmanjšali količino odpadkov, ki nas bodo, če jih bomo še naprej proizvodili v takšnih količinah, pripeljali v propad, v izgubo pa so nas že.

Slavko Medle, razvoj

NAGRADNO VPRAŠANJE

500 x 30.000. — = (500:2) x 13.000
15.000.000 = 3.250.000

Opp. Ta enačba velja v primeru hude zime.
Opomba: OKVIRNA CENA

KJE JE MOŽNA TAKA MATEMATIKA?

P. S.: Prednost pri reševanju imajo vodilni delavci TOZD ŽAGA in GG — Novo mesto — STRAŽA.

Odgovore pošljite uredništvu časopisa najkasneje do konca kurilne sezone.

(VERITAS ODIUM PARIT)

Moštveni šahovski turnir gozdarjev, lesarjev in papirničarjev Slovenije

V Duplici pri Kamniku je bil 14. 11. 1987, tudi letos odigran moštveni šahovski turnir delavcev gozdarske, lesarske in papirničarske stroke. Turnir je bil že tretji po vrsti in kot vsako leto, se ga je tudi letos udeležila šahovska ekipa DO Novoles. Nastopili so: Noyak Zmago DSSS, Muhič Jurij Žaga, Medved Slavko BLP, in Majster Mladen Žaga. Turnir je

poznan kot eden izmed močnejših sindikalnih turnirjev, tako da je novolesova ekipa, čeprav je nastopila z trenutno najmočnejšo postavo, zasedla šele deseto mesto. Nastopilo je 12 ekip. Pozna se poletno neigranje, saj je bilo veliko partij izgubljenih brez potrebe. Z nekaj treninga bi bil uspeh gotovo vidnejši.

Rezultati: glej tabelo

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	MEC TOČE	POST.
1 ELAN Begunje	1	½	2	1	3	½	½	2	1	2	0	5	14%	I.
2 SNEŽNIK Kočevska reka	3	½	2½	2½	3	2	4	2	3	3½	3½	2	19	31
3 LESNA Slovenj Gradec	3½	1½	2½	3	4	3	1½	4	4	3	1½	8	19	31
4 TOVARNA MERIL Sl.Grao	2	1½	1½	3	1½	2½	0	1	1	3	2	6	19	31
5 LIP Bled	3	1	1	1	1½	3	1	1½	2	2	½	6	19	31
6 MARLEZ Maribor	1	2	0	2½	2½	2½	1	2	2½	3	½	12	19	31
7 CNRKA Gorjše grad	2½	0	1	1½	1	½	0	1	1	2	½	3	12	31
8 PAPIRNIČARJA Količevci	3½	2	2½	4	3	3	4	4	3½	4	2½	21	36	31
9 TAMIZ Mengeš	2	1	0	3	2½	2	3	0	2	1½	0	9	17	31
10 SLOVENIJALES Trs.Ljublj.	3	½	0	3	2	1½	3	½	2	2½	0	10	18	31
11 NOVOLES Novo mesto	2	½	1	1	2	1	2	0	2½	1½	½	5	14	31
12 "STOL" Kamnik	4	2	2½	0	3½	3½	3½	1½	4	4	3½	12	34	31

Poročilo s tega šahovskega tekmovanja pa naj izkoristimo tudi v propagandne namene. V decembru bo šahovska sekcija ŠD Novoles pričela zopet z rednimi mesečnimi hitropoteznimi turnirji, ki bodo vsak drugi tork v mesecu, s pričetkom ob 15.30. Turnirji bodo v sejni sobi DSSS v Straži. Vabimo vse, ki vas igranje

šaha zanima, da se turnirjev udeležujete.

Informacije o teh in ostalih šahovskih tekmovanjih dobite pri ref. za oddih in rekr. Vse kegljače obveščamo, da ima ŠD Novoles organizirano možnost rekreativnega kegljanja v Domu JNA vsak tork v tednu od 15,00 do 17,00.

ŠD PARTIZAN STRAŽA
ŠD NOVOLES
ŠD GOZDARCI

URNIK AKTIVNOSTI

PANOGA	POSELJEN	TOREK	SREDA	ČETRTAK	PETEK	NEDELJA	KOJ	VOĐA
KOČARSKA pionirke	16 ³⁰ -18		16-17 ³⁰				telovadnica	Šola
KOČARSKA pionirki		15 ³⁰ -17		16 ³⁰ -18			telovadnica	KAYČEK Aleš ANTONČIČ Damjan
KOČARSKA mladinci			17 ³⁰ -19		18-19 ³⁰		telovadnica	KOLJER Bojko
KOČARSKA člani	18-19 ³⁰			19 ³⁰ -21			telovadnica	BULIČ Miloš
NOGOMET kadeti					16 ³⁰ -18		telovadnica	KREGAR Toni
NOGOMET člani					19 ³⁰ -21		telovadnica	KREGAR Tina
REKREACIJA ženske		19 - 21					telovadnica	KULOVEC Vida
REKREACIJA moški	19 ³⁰ -21			18-19 ³⁰			telovadnica	ŠT. Matyáš
NAMENI TENIS			19 - 21		9 ³⁰ -11 ³⁰		telovadnica	ŽUPNIK Boris K. M. K. Franci
OBČESKA pionirke	19 - 19						telovadnica	MURJ Jože
OBČESKA pionirke							telovadnica	FIFOLT Tatjana
ŠTRELJANJE vse kategorije	18 - 20			18 - 20			strelišče	TURK Jože

KOJ JE ŠD STRAŽA, MELAVCI NOVOLES, DOMJANCI IN DOBILCI DO POKLONOV.

Partizan Straža bo v sezoni 1987/88 organiziral redno in urejeno vodbo za vse občane ŠD Straža. Da bi udeležili te aktivnosti, posebno prosimo vse občane, da se udeležijo teh aktivnosti. Posebno prosimo strelce, da usmerjajo svoje stroke na te aktivnosti. Vodba bodo vodili voditelji in učitelji našega društva. V vodbo bodo pričeli 12. oktobra v zgoraj navedenih terminih in krajih.

PARTIZAN STRAŽA

Proizvodnja v tozdu Lipa